

Taler (Estrup) fremsatte Kritik, og da kunde jeg begribe, at man vilde udtale en samlet Fordømmelsesdom over det og sige, at det indeholdt Indskrænkninger i og Krænkelser af Godsæiernes Eiendomsret, og at det var et Forslag til en ensidig Tendenslov. Men det høje Thing vil jo erindre, at allerede det af Landsthinget i forrige Samling nedfattede Udvalg væsentlig forandrede det omtalte tidligere Lovforslag. Jeg kan i saa Henseende nøies med at vise hen til, at Lovforslaget, da det kom til os, indeholdt 12 Paragrafer, medens de bestedne Indstillinger, der i Anledning af samme fremkom fra Landsthingets Udvalg, kun omfattede 4 Paragrafer. Det var det daværende Udvalgs Dnske, som et Resultat af dets Arbejde, at kunne tilvejebringe et Lovforslag med de nysnævnte 4 Paragrafer, der væsentligst indskrænkede sig til at omhandle Godsæiernes Omdelingsret med Hensyn til Bøndergodset og Fæstetpligten, efterat Omdelinger eller Udstykning havde fundet Sted, og til derhos, efterat § 2 i Loven af 19de Februar 1861 nu havde bestaaet i 10 Aar, at sætte en Grænsse for den i samme indeholdte Præmie, dog saaledes, at den efter visse nærmere Regler skulde vedblive endnu i 25 Aar. I Forbindelse med et saadant Lovforslag paa 4 Paragrafer ønskede Udvalget derhos at sætte en Bestemmelse om, at de lange Fortpagtninger af Bøndergaard for Fremtiden skulde ophøre. Det vil imidlertid erindres, at den sidste Rigsdagssession, trods dens Langvarighed, dog endte med en ganske usædvanlig Slutningshastighed, saaledes at det ikke blev muligt at faae de omtalte Lovforslag forhandlede her i Thinget. Men vilde det nu da, medens det saaledes, jeg tør sige, ikke blot var Udvalgets Dnske, at Sagen skulde være kommen til Forhandling, men ganske vist ogsaa var Landsthingets Dnske dengang at komme til at udtale sin Anskuelse om disse Forhold, have været muligt for Ministeriet at udlade i indværende Samling igen at komme til Landsthinget med det Arbejde, som havde kostet saamegen Tid og Flid og som Landsthinget ikke som saadant var fommel til at udtale sin Mening om? Mit forekommer det, at det vilde have været ganske umuligt for Ministeriet at opgive dette. Jeg

kan derfor ikke negle, at det forekommer mig, at der er fuldkommen Konsekvens i Ministeriets Stilling, og jeg har ogsaa det Haab, at Landsthinget endnu er besjælet af det Dnske, der ledede det i forrige Session, det nemlig selv engang at komme til at sige sin Mening om disse Forhold. Hvad hjælper det derhos at ville glemme, at Landsthinget jo dog ikke er mere end end en Del af den lovgivende Magt, og at, dersom vi ikke selv ville røre ved disse Forhold, saa ville Andre gjøre det og ville nødsage os til ogsaa at komme ind paa dem? Det kan jo dog ikke hjælpe, fordi det er ubehageligt at behandle disse Forhold, saa ganske at ville overse Situationen i saa Henseende. Det kan ikke hjælpe som Estrupen at ville stille Hovedet ind i en Buff og saa tro, at Alt er vel forvaret, fordi man ikke selv ser Noget. Det i forrige Samling nedfattede Udvalg var, som sagt, ikke utilbøieligt til at dele den ærede første Talers (Estrups) Anskuelse med Hensyn til en stor Del af de Forslag, der vare komne til os fra det andet Thing, og dem udsøndrede det derfor; men det mente, at der vel var Anledning til, naar der havde vist sig Guller i Fæstelovgivningen, og naar der derved var blevet en Mulighed for Tilfidesættelser af dennes Bud, da at give Bestemmelser, der hævdede denne Lovgivning efter dens Bogstav og dens Aand. Det var derfor, at det kom ind paa at forsøge at give Bestemmelser for Omsfordelingsretten og navnlig om Fæstetpligten paa de omdelte Gaarde. Dette var for os i det nævnte Udvalg i Virkeligheden Hovedbestemmelserne, dem, som vi væsentlig hestede vor Opmærksomhed paa, og i saa Henseende glæder det mig, at den ærede Godseier (Estrup) endnu har den Anskuelse, at det er i sin Orden, at der gives Regler for Omdelingsretten. — Den ærede Minister har vistnok ikke, som den ærede Godseier antog, ment, at der ikke skulde være nogen Hjemmel for Godseiernes Omdelingsret; han har sikkerl kun ment, at der ikke kunde paavises nogen blot Lovhjemmel for Godseierne til at bruge deres Omdelingsret saaledes, at der kun behøvede at blive 1 Ed. Hartorn tilbage ved Gaardene. Dette er noget Nytt, der er kommet